

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้นโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลที่ได้กำหนดแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยมีเป้าหมายปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบบริหารภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ (Outcome) แทนการควบคุมปัจจัยนำเข้า (Input) และกระจายความรับผิดชอบในการบริหารการเงินให้หน่วยงานมีอิสระและมีความคล่องตัวในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อผลิตผลงานตามพันธกิจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลทางบัญชีที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์ฐานะการเงินและประเมินผลการดำเนินงานทางการเงิน และมีข้อมูลต้นทุนในการผลิตผลผลิตและบริการเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการขอจัดสรรงบประมาณและมีข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวางแผนทางการเงิน การบริหารจัดการทรัพย์สินและการตรวจสอบกำกับดูแลองค์กรของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้วางบทบาทบัญชีเพื่อสร้างเงื่อนไขของการบริหารราชการแนวใหม่ไว้หลายประการ โดยประการหนึ่งได้บัญญัติให้มีการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐและในมาตรา 21 ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภทขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และรายงานผลการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบให้สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงาน ก.พ.ร. ทราบ ทั้งนี้ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร หมายถึง หน่วยงานต่าง ๆ ทุกหน่วยงานที่กฎหมายได้กำหนดให้หน่วยงานดังกล่าวอยู่ในกำกับของฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะอยู่ในกำกับของนายกรัฐมนตรีหรือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เช่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานที่เป็นองค์กรมหาชน ซึ่งตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานกำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการเป็นผู้กำกับดูแล

กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการศึกษามาตรฐานเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนผลผลิตทั้งในและต่างประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคำนวณต้นทุนผลผลิตตั้งแต่ปี พ.ศ.

2547 ประกอบกับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ได้มีการเริ่มใช้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMIS) ในการบันทึกข้อมูลทางบัญชี ดังนั้นกรมบัญชีกลางจึงได้ประสานงานกับโครงการ GFMIS) ในที่นี้คือ รายการบัญชีบริหาร(ระบบ Controlling: Co) เพื่อให้มั่นใจว่าการทำงานของระบบ CO สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลักเกณฑ์วิธีการคำนวณต้นทุนที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ต้นทุนผลผลิตเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหารขององค์กรต่างๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงาน และนำไปใช้ในการตัดสินใจในการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคต ในปัจจุบันการคำนวณต้นทุนของส่วนราชการ เพื่อให้การบริหารของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นถูกกำหนดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย “หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546” มาตรา 21 ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท และรายงานผลการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของบริการสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบให้สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงาน ก.พ.ร. ทราบ (กรมบัญชีกลาง สำนักมาตรฐานด้านการบัญชีภาครัฐ, 2549)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เริ่มใช้วิธีการคิดต้นทุนผลผลิตในแบบ Output Costing โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต คือ ต้องการทราบ ต้นทุนผลผลิตของแผนงานตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย ต้นทุนการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา และต้นทุนการผลิตบัณฑิตในแต่ละหลักสูตร โดยในระยะเริ่มแรกนี้มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นการคิดต้นทุนผลผลิตที่เกี่ยวกับการผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ต้นทุนจะทำให้ได้ข้อมูลต้นทุนของผลผลิตสามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการวางแผนการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน อีกทั้งข้อมูลต้นทุนของผลผลิตสามารถนำไปใช้ในจัดสรรงบประมาณตามระบบบัญชีกองทุน โดยเกณฑ์ ฟังรับ-ฟังจ่าย ลักษณะ 3 มิติ ตลอดจนข้อมูลต้นทุนของผลผลิตสามารถใช้ในการควบคุมคุณภาพงาน ให้เกิดความเหมาะสม ในการใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างคุ้มค่า

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เริ่มดำเนินการคำนวณต้นทุนผลผลิตมาตั้งแต่ ปี 2547 และ ในปี 2548 ได้มีการพัฒนารูปแบบการคำนวณต้นทุนผลผลิตเพื่อให้เกิดความถูกต้องมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมหาวิทยาลัย ได้ลงนามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ในตัวชี้วัดที่ 12 เรื่องระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อผลผลิต ในมิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ซึ่งนอกจากการกำหนดให้ส่วนราชการต้องคำนวณต้นทุนแล้ว ยังต้องนำเอาผลการคำนวณต้นทุนมาเปรียบเทียบกับ วิเคราะห์ และจัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

แต่เนื่องจากว่าในปีแรกๆนั้น กระบวนการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิตได้จัดทำขึ้นในโปรแกรมประยุกต์ของไมโครซอฟท์ออฟฟิศ (Microsoft Office) ที่ชื่อว่า ไมโครซอฟท์ เอ็กเซล (Microsoft Excel) โดยใช้การทำงานแบบเรียนรู้และจำทำควบคู่กัน (Learning by Doing) มีการออกแบบ การคิดคำนวณ ภายในเซลล์ ซึ่งเกิดปัญหามากมายในกระบวนการคิดคำนวณ การออกรายงาน การตรวจสอบความถูกต้อง เนื่องจากว่า หลักสูตรแต่ละหลักสูตรมีกระบวนการวิชามากมาย ทั้งวิชาเลือกเรียน (Elective) เลือกเสรี (Free Elective) ซึ่งไม่สามารถกำหนดได้ในแต่ละหลักสูตร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ได้ระบบสารสนเทศในการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและยังช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบข้อมูล สามารถจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้รวดเร็ว และถูกต้อง

1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตด้านข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลจากระบบงานงบประมาณ พัสดุ และบัญชีกองทุน โดยเกณฑ์ฟังรับ-ฟังจ่าย ลักษณะ 3 มิติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักทะเบียนประมวลผล และ แนวคิดการคำนวณของกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. พัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. จัดทำรายงานเพื่อช่วยผู้ใช้งานในการตรวจสอบข้อมูล

4. จัดทำรายงานเพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ช่วยในการวิเคราะห์ ของงบประมาณประจำปี ในรูปแบบ การเปรียบเทียบต้นทุนในแต่ละปีงบประมาณ การเปรียบเทียบต้นทุนในแต่ละคณะ การเปรียบเทียบต้นทุนในแต่ละหลักสูตร แต่ละปีงบประมาณ การหาต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต เฉลี่ย เพื่อใช้อ้างอิงในแต่ละหลักสูตร

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาเอเอสพีเน็ต(ASP.NET), จาواسคริปต์(Java Scripts) ติดต่อกับฐานข้อมูลมายเอสคิวเอล(MySQL) และออกรายงานโดยใช้คริสตอลรีพอร์ต (Crystal Report)
2. ศึกษาวิธีการคำนวณ การตรวจสอบ การจัดทำรายงาน เพื่อวิเคราะห์ ออกแบบฐานข้อมูล และหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้งาน
3. ศึกษากระบวนการช่วยเหลือในการตัดสินใจเลือกกระบวนการวิชา ในกระบวนการวิชาเลือกเสรี และการตัดสินใจเลือกแก้ไขสูตรการคำนวณเมื่อ ต้นทุนสูงผิดปกติ
4. ศึกษารูปแบบรายงานที่ตอบสนองตามความต้องการทั่วไป และสำหรับผู้บริหาร ในการจัดทำยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ฮาร์ดแวร์

- 1.1 หน่วยประมวลผลกลางเพนเทียม 4 ความเร็ว 1.6 กิกะเฮิรท์ซ
- 1.2 หน่วยความจำหลัก ความจุ 256 เมกะไบต์
- 1.3 หน่วยความจำฮาร์ดดิสก์ ความจุ 40 กิกะไบต์

2. ซอฟต์แวร์

- 2.1 ระบบปฏิบัติการวินโดวส์เอ็กซ์พี เซอร์วิสแพ็ค 2
- 2.2 โปรแกรมประยุกต์ วิชาการสถิติโอ 2005, ครีมีฟเวอร์ 8, มายเอสคิวเอล ฟรอนท์, ฟิเอชพี มายแอคมิน, จาواسคริปต์
- 2.3 ฐานข้อมูล มายเอสคิวเอล
- 2.4 รายงาน คริสตอลรีพอร์ต 2008

1.6 นิยามศัพท์

ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินของนักศึกษา 1 คน ในแต่ละกระบวนการวิชาที่เปิดสอน

ต้นทุนผลผลิต หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ ซึ่งอาจจ่ายเป็นเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือการก่อหนี้ผูกพัน ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าและบริการ

ต้นทุนทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นที่คณะจำนวนเท่าใด ได้แก่ ต้นทุนจากแผนงานการเรียนการสอนของภาควิชาและสำนักงานเลขานุการคณะ

ต้นทุนทางอ้อมในคณะ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นใน คณะ ที่ใช้ร่วมกันในการผลิต ได้แก่ ต้นทุนจากแผนงานสนับสนุนวิชาการ และแผนงานบริหารมหาวิทยาลัยจากสำนักงานเลขานุการ คณะ

ต้นทุนทางอ้อมนอกคณะ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากหลายๆ คณะ ที่ใช้ร่วมกันในการผลิต ได้แก่ ต้นทุนจากหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ สำนักทะเบียนและประมวลผล สำนักหอสมุด สำนักบริการคอมพิวเตอร์ กองบริการการศึกษา กองกิจการนักศึกษา และจากกองอื่นๆ ในสำนักงานอธิการบดี

ต้นทุนค่าแรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในหมวดงบประมาณ ค่าจ้าง เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย และค่าจ้างยงกลาง

ต้นทุนค่าวัสดุ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในหมวดวัสดุ ได้แก่ ค่าตอบแทนใช้สอยวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน ค่าครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ ค่าใช้จ่ายจากเงินกองทุน และค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนวิจัยภายนอก

ต้นทุนค่าลงทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในหมวดงบลงทุน ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาของสิ่งก่อสร้าง และครุภัณฑ์

งบประมาณค่าแรงทางตรง หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในงบบุคลากร ทั้งเงินแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณ ของแต่ละคณะ

งบประมาณค่าแรงทางอ้อม หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในงบบุคลากร ทั้งเงินแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานสนับสนุน

งบประมาณค่าวัสดุทางตรง หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในงบดำเนินงาน ทั้งเงินแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของแต่ละคณะ

งบประมาณค่าวัสดุทางอ้อม หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในงบดำเนินงาน ทั้งเงินแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานสนับสนุน

งบประมาณค่าลงทุนทางตรง หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในงบลงทุน ทั้งเงินแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของแต่ละคณะ

งบประมาณค่าลงทุนทางอ้อม หมายถึง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในงบลงทุน ทั้งเงินแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานสนับสนุน

1.7 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการ และรวบรวมข้อมูล

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved